

Serbian

Дроге: праве чињенице

ЕКСТАЗИ

(E, Ex, E n C, eccy, MDMA, XTC, eggs, pingers, disco biscuits, pills)

Екстази је најчешћи улични назив за метилендиоксиметамфетамин (МДМА). У основи је то стимуланс са халуциногеним карактеристикама, најчешће у облику пилула (због чега је та дрога добила креативни надимак „пилуле“) у различитим бојама које се разликују по утиснутом „печату“. Обично се узимају орално, али екстази може и да се измрви или шмрче.

Како делује:

Стимуланс у екстази убрзава централни нервни систем, док истовремено халуциногени састојци утичу на свест. МДМА смањује инхибиције и корисника доводи у стање веће будности, осећајности и енергичности. Екстази почиње да делује у року од 20 минута од узимања, изазивајући еуфорију која достиже врхунац након неких сат времена. Утицаји дроге могу да трају и до осам сати после чега следи фаза ослобађања организма од дроге коју могу да прате умор и раздраженост. Ти утицаји су још јачи ако се екстази комбинује са другим дрогама, укључујући алкохол.

Краткорочне последице:

Екстази повисује крвни притисак и убрзава пулс, а такође повисује и температуру тела. Корисник губи апетит и много се зноји, а може и да повраћа. Код неких корисника долази до прегрејавања, а уобичајене нуспојаве укључују ненамерно стезање вилица, шкргутање зубима и проширене зенице, као и анксиозност и несаницу током периода ослобађања организма од дроге. Ако се пилула узме у врућој, влажној средини (као на рејв парти или на концертима) може да дође до дехидрације, па чак и срчане инсуфицијенције и смрти, иако се то ретко догађа. Познати су и случајеви у којима су корисници унели сувише течности у организам, што је проузроковало тровање водом и довело до отицања мозга.

**Утицај и токсичност сваке пилуле су непредвидиви,
зато је ризик од превелике дозе врло реалан.**

Дугорочне последице:

Иако постојећи докази још нису убедљиви, има их све више и више који указују на то да редовна употреба екстазија делује као неуротоксин на мозак. Тешки корисници говоре о симптомима депресије (као што су летаргичност и промене расположења), смањеној концентрацији и оштећењу памћења. То се догађа због тога што екстази смањује количину серотонина у мозгу. Експерименти на животињама показују да то смањење серотонина може да буде дугорочно (и до три године), па чак и трајно.

Оно најважније:

Као што то важи и за све друге незаконите дроге које се производе у простим дворишним лабораторијама, контрола квалитета не постоји. Иако активни састојак екстазија треба да је МДМА, већина пилула га у ствари не садржи. Зашто? Зато што је тешко доћи

до основних хемикалија које су потребне за његову производњу, а хемијски их је тешко синтетизовати. Већина произвођача пилула користи једноставну опрему и не зазире од штедње на сваком кораку.

Не заборавите да без обзира на то шта мисли или шта вам каже дилер или другар који вам продаје таблете, врло је сумњиво да ли и он или она заиста зна одакле та роба потиче, а нарочито није у могућности да гарантује њен квалитет. Ти препродавци обично само понављају оно што им је рекла она особа од које су они добили таблете. То све заједно значи да не купујете МДМА него највероватније узимате комбинацију метамфетамин и других синтетичких халуциногена, укључујући параметоксиамфетамине (ПМА). Други јефтине састојци којима се допуњавају таблете екстазија могу да укључују кофеин, кетамин (средство за смирење коња), парацетамол и ибупрофен.

Када се узима екстази, мора се пазити на унос воде у организам – превише воде може да буде исто толико опасно као и премало воде

- ПМА – је дрога типа амфетамин са својствима стимуланса и халуциногене дроге која се понекад продаје као екстази или се налази у екстазију. Делује спорије, али је јача од МДМА, па људи често мисле да су им продали лошу робу (“duds”), и зато узму још једну, а то је већ превелика доза. Забележено је већ више смртних случајева услед тога.
- Уље које се зове сафрол, а које се добија из корења, коре и плода сасафраса се користи за производњу МДМА. Познато је да употреба сасафраса код људи изазива трајно оштећење јетре и рак.
- У периоду од 2000-2004. године, Национални систем за информације иследника (National Coronial Information System) је забележио 112 смртних случајева повезаних са узимањем екстазија, од којих је у 46 посто случајева сама дрога била главни узрок смрти.
- Серотонски синдром може да настане услед коришћења екстазија док се узимају лекови за депресију, или од превелике дозе. Симптоми укључују узнемиреност, главобољу, збуњеност, срчану аритмију, трзање мишића и, у екстремним случајевима, кому и смрт.

„ICE“

(meth, crystal meth, d-meth, shabu, tina, glass)

Ice је улични назив за кристални метамфетамин хидрохлорид, који од средине 90-тих година чини 90 посто од укупне количине метамфетамина заплених од стране полиције у Аустралији. Обично се продаје као кристални прашак или као безбојно „грумење“. Може да се пуши, шмрче или убризгава.

Како делује:

Интензивни осећај еуфорије (“high” или “rush”) који се осећа након узимања ice-а може да траје и до 12 сати, зависно од тога колико пута се узме. Корисници се осећају весели и узбуђени. Дрога делује на рецепторе мозга тако што их заплъскује моноаминима. Редовном употребом се ти рецептори униште, тако да корисник више уопште не може да осећа задовољство ако не узме ice. Због тога ice доводи до велике физиолошке и психолошке зависности.

Краткорочне последице:

Повећан број откуцаја срца и убрзано дисање, повишен крвни притисак, проблеми са циркулацијом и срцем. Ice појачава либидо, тако да су корисници склонији ризичном сексуалном понашању, што повећава ризик од полних болести (STI).

Дугорочне последице:

Временом корисници буквално остаре од ice-а. Убризгавање ствара ожиљке, апсцесе, оштећење вена и повећава ризик од заразе микроорганизмима који се преносе преко крви. Код тешких корисника долази до оштећења зуба, лезија коже, неухрањености, смањене функције плућа и општих болова и грчева. Осим ризика од можданог удара, доказано је да утиче и на ментално здравље и когнитивну функцију – зависници пате од параноје, халуцинација, губитка памћења, несанице и психозе.

Оно најважније:

Ice је једна од најгорих дрога која постоји. У смислу друштвеног утицаја, за зависнике од те дроге приступ дроги има преовлађујући и најважнији приоритет, па услед тога они често постану агресивни и насилни, отуђујући тако чланове породице и пријатеље од себе.

- Токсична испарења која се стварају за време производње укључују хидроген хлорид, сону киселину, амонију и фосфин – хемикалије које су све врло отровне за људе.

МАРИХУАНА (КАНАБИС)

(pot, grass, weed, dope, reefer, joint, spliff, ya(r)ndi, rope, mull, cone, skunk, bhang, ganja, hash, chronic)

Од биљке канабис се производе три различита производа. Марихуана је лист и цвет женске биљке која садржи психоактивну супстанцу делта-9 тетрахидроканабинол (ТНС). Од биљке канабис такође се производи хашиш који се продаје у малим обојеним таблама (од жуте до црне боје) и као уље. Најчешћи начин конзумирања дроге у Аустралији је пушење сувих листова и пупољака цвета биљке у џоинту (joint) или у лулицама (bongs).

Како делује:

ТНС се апсорбује преко плућа (или стомака) у крвоток и доспева до мозга где запљускује рецепторе хемикалијама мозга које „награђују“. Уопште узев, пушење канабиса ствара осећај опуштености код корисника. Такође повећава апетит, што се колоквијално каже “getting the munchies”.

Краткорочне последице:

Тешкоће са концентрацијом, поремећена координација, закрвављене очи и сува уста.

Дугорочне последице:

Обољења дисајних органа, врсте рака повезане са пушењем и мали број сперматозоида, па чак и слаба жеља за сексом. Психолошка зависност од дроге доводи до повећане раздражености, губитка памћења, емотивне нестабилности, недостатка мотивације, параноје и напада анксиозности, а постоји веза и са психозом и шизофренијом код тешких пушача марихуане. Могу да се јаве и друштвени проблеми — као што су проблеми у везама са члановима породице и пријатељима. Незапосленост је такође доведена у директну везу са злоупотребом марихуане.

Оно најважније:

Као и сваки други вид удисања угљеника који гори, пушење марихуане у суштини није добро за вас. И зато што се већина ганџе у данашње време производи хидропонички, постоје анегдотски докази да она садржи високу концентрацију токсичних хемикалија које су још увек присутне када се пуши.

Истраживања су показала да мушкарци који конзумирају велике количине канабиса имају проблема у кревету и многи од њих нису у стању да достигну врхунац.*

*Извор: Anthony Smith – Студија La Trobe универзитета.

■ Физички утицаји

Пушачи који дугорочно пуше марихуану могу да оболе од астме, бронхитиса, рака уста, грла и плућа, да имају лошу концентрацију, оштећено памћење, тешкоће са учењем, а могуће и ментална обољења.

■ Друштвени утицаји

Код пушача који дугорочно пуше марихуану такође постоји већа вероватноћа да неће завршити школу, TAFE или факултет, а незапосленост је директно повезана са злоупотребом марихуане. Дугорочни корисници такође могу да имају проблеме у својим везама са члановима породице и пријатељима.

■ Трава и возња

Резултати недавних истраживања која је објавио Национални центар за спречавање употребе канабиса и информације (National Cannabis Prevention and Information Centre - NCPIC) показују да возња под утицајем дроге може да повећа ризик од саобраћајне несреће за 300 процената.

■ Марихуана и закон

Да ли сањате о одмору у тропском Пукету? Упозорење: осуда због поседовања марихуане или било које друге дроге ваше планове за одмор може неограничено да одложи. „Ако вас осуде због поседовања канабиса, нећете моћи да путујете у многе земље,” каже Денис Јанг, Извршни директор DRUG ARM-а у Бризбену. „Таква осуда такође може да утиче на ваше будуће опције студирања и запошљавања. Многи једноставно не разумеју или не размишљају о дугорочним законским последицама.”

Упркос чињеници да многи верују да „сви тинејџери дувају“, четири од пет младих Аустралијанаца (14-19) НИКАДА није пробало марихуану**.

**Извор: Национална стратегија о дрогама – анкета домаћинстава 2007. године (2007 National Drug Strategy Household Survey - NDSHS).

КОКАИН

(кока - coke, snow, Charlie) (крек кокаин: крек, rock, base, sugar block, freebase)

Кокаин је стимуланс у виду белог прашка. Обично се шмрче, али се и убризгава, узима орално или трља у десни.

Како делује:

Зависно од његовог квалитета и чистоће, сва три облика кокаина пружају интензиван, краткотрајан осећај усхићености због лучења неурохемикалије која се зове допамин. Осим уобичајеног осећања узбуђености, корисници такође стичу превелико самопоуздање и постају претерано причљиви.

Краткорочне последице:

Повећан број откуцаја срца, узнемиреност, параноја и халуцинације, грчеви мишића и повраћање. Употреба кокаина током више сати или дана доводи до „краха“ (тј. депресије и летаргије).

Дугорочне последице:

Психоза изазвана кокаином – карактерише је насилничко, агресивно понашање и параноичне делузије – као и поремећаји сна, поремећена сексуална способност, мождани удари, конвулзије и инсуфицијенција бубрега. Такође, шмркање дроге оштећује мембране у носу што коначно може да доведе до колапса носне преграде. Убризавање доводи до оштећења ткива.

Оно најважније:

Штагод тврдио ваш добављач, чистоћа кокаина у Аустралији је врло лоша у поређењу са његовом чистоћом у неким другим земљама, тако да се на локалном тржишту кокаин увек меша са другим дрогама, као што су прашак спид, мет и екстази.

Комбинацијом кокаина и алкохола се добија хемикалија кокаетилен која је токсичнија за организам него узимање само једне од те две дроге.

СПИД

(whiz, point, zip, go-ee, snow, gas, pure, eve, gogo)

Спид је амфетамин, обично у виду прашка сивобеле/жућкасте боје, али може да буде и розе или чак и браон боје – од врло финог до врло грубог прашка – или као вискозна течност у капсулама. Та дрога може да се узме орално, да се пуши, шмрче, убризгава или користи ректално.

Како делује:

Као и код свих амфетамина, спид изазива осећај усхићености након узимања. Повећање енергије, сузбијање апетита и будности су нормалне реакције – углавном зато што дрога убрзава поруке између мозга и тела. Као последица тога, убрзавају се дисање и срчани ритам, а повисује се и крвни притисак.

Краткорочне последице:

Прекомерно знојење, прегревање, замућен вид, главобоље, шкргутање зубима, стезање вилица, мучнина и пролив.

Дугорочне последице:

Као и *ice*, дугорочна употреба спида доприноси превременом старењу корисника и доводи до пропадања зуба, срчаних проблема, губитка на тежини, могућег можданог удара и великог ризика од стицања зависности. Код зависних корисника је умањена способност контроле над емоцијама и долази до параноичних идеја и компулсивног понашања. Они такође могу да се понашају насилнички и увредљиво. Та дрога је одговорна за растурање многих породица и пријатељстава.

Оно најважније:

Спид је веома „прљава“ дрога која се меша са више врста других дрога, па чак и са детерџентима да би се остварио што већи профит. Ако је користите дуже време, изгледаћете оронуло, кожа ће вам лоше изгледати, зуби ће вам пропасти, а можете да постанете и ирационални, агресивни и да се понашате насилнички.

„Психоза изазвана спидом“ је уобичајена када се узме превелика доза амфетамина и веома личи на параноидну шизофренију.

ГХБ

(G, fantasy, liquid E, grievous bodily harm (GBH))

Гамахидроксибутират или ГХБ је дрога која се обично узима у диско клубовима и понекад се зове течни екстази због дејства које стимулише, ствара еуфорију и наводно делује као афродизијак. Хемисјки, међутим, та дрога нема никакве везе са МДМА. Укус јој је сланкаст, али је безбојна и без мириса.

Како делује:

Ова дрога се првобитно користила за општу анестезију, па углавном опушта. Код корисника долази до смањења инхибиција и опште поспаности. Ако се узме превелика доза, може да се изгуби свест, могу да настану конвулзије и да се повраћа, а ако се помеша са алкохолом, нарочито је опасна и може да доведе до потпуног престанка дисања и рада срца, као и до смрти. Што је још горе, та дрога може да створи физичку и психолошку зависност – а у току одвикавања долази до несанице, анксиозности, осетљивости на светлост и буку, као и до отупљивања менталних реакција.

Оно најважније:

Главни ризик корисницима ГХБ-а представља узимање превелике дозе што доводи до смрти. Упркос уверавањима добављача, никад немате појма колико је јак или разређен сваки поједини контингент, тако да је врло тешко одредити „безбедну“ дозу. То није вредно ризика.

Када се меша са алкохолом, ГХБ може брзо да опије — из тог разлога се користи за подметање у пића (“drink-spiking”).

СРЕДСТВА ЗА СМИРЕЊЕ

(benzos, tranks, serries, mandies, sleepers)

Такође су позната под називом “downers” (седативи). Средства за смирење успоравају или смањују функцију мозга и организма. Обично су то лекови на рецепт који су постали популарни и као незаконити лекови (“illicits”) или супстанце које мењају расположење. Они могу да изазову различите осећаје, од опуштености и благог осећаја задовољства до потпуног умирења и губитка свести.

Како делују:

Средства за смирење могу да делују као анестезија на централни нервни систем, смањујући осећај анксиозности, стреса или параноје. Они такође помажу против несанице и опуштају мишиће тела. Корисници често кажу да им се од њих побољша расположење и да постају друштвенији. У круговима у којима се користи дрога, средства за смирење могу да се користе као прости „противотров“ за помоћ у превазилажењу симптома ослобађања организма од зависности од неког другог противзаконитог стимуланса.

Краткорочне последице:

Вртоглавица, збуњеност, неразговетан говор, плитко дисање, лоша координација и моћ просуђивања и низак крвни притисак. Узимање средстава за смирење на своју руку док се налазите под утицајем других дрога је опасно и може да доведе до престанка дисања, па чак и до смрти.

Дугорочне последице:

Многа средства за смирење или барбитурати такође стварају зависност ако се узимају редовно, а одвикавање од њих изазива симптоме као што су несаница, панични напади и анксиозност.

Оно најважније:

Средства за смирење треба да препише лекар за одређена стања, а не за ослобађање од дејстава других дрога. Ако користите седативе само да бисте се ослободили дејства неке друге дроге, боље је да се само наспавате. Ако их узмете превише или ако узмете погрешну комбинацију дрога, ризикујете кому или смрт.

Ако се мешају са алкохолом, средства за смирење успоравају дисање до те мере да може да дође чак и до престанка дисања.

ДА ЛИ ВАМ ТРЕБА ПОМОЋ?

Доле наведене организације могу да имају услуге и материјале само на енглеском.

NATIONAL DRUGS CAMPAIGN (НАЦИОНАЛНА КАМПАЊА ПРОТИВ ДРОГЕ)

1800 250 015 (бесплатан позив)

www.australia.gov.au/drugs

За информације о кампањи или да сазнате које службе за пружање информација и услуга постоје у вашој држави/територији.

ALCOHOL INFORMATION (ИНФОРМАЦИЈЕ О АЛКОХОЛУ)

www.alcohol.gov.au

Национални сајт аустралијске владе за информације о алкохолу који је израдило Министарство здравља и питања старијих особа (Department of Health and Ageing).

THE NATIONAL CANNABIS PREVENTION AND INFORMATION CENTRE - NCPIC (НАЦИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА СПРЕЧАВАЊЕ УПОТРЕБЕ КАНАБИСА И ИНФОРМАЦИЈЕ)

1800 304 050 (бесплатан позив)

www.ncpic.org.au

Национални центар за спречавање употребе канабиса и информације има за циљ да смањи употребу канабиса у Аустралији тако што спречава навикавање и што друштвеној заједници пружа информације засноване на доказима о његовој штетности, као и интервенције.

TED NOFFS FOUNDATION (ФОНДАЦИЈА TED NOFFS)

1800 151 045 (бесплатан позив)

www.noffs.org.au

Пружа основне услуге младим особама и њиховим породицама које имају проблема са дрогом и алкохолом и с њима повезаним траумама.

TURNING POINT

1800 888 236 (бесплатан позив)

www.turningpoint.org.au

Turning Point настоји да промовише и побољша здравље и добробит појединаца и друштвених заједница у којима су присутни алкохол и дроге и које трпе штетне последице алкохола и других дрога.

AUSTRALIAN DRUG FOUNDATION - ADF (АУСТРАЛИЈСКА ФОНДАЦИЈА ЗА ДРОГЕ)

www.adf.org.au

Пружа свеобухватне информације о дрогама, укључујући најновија истраживања, информативне листове, најновије информације о конференцијама и вести, владиној политици и још много више.

AUSTRALIAN DRUG INFORMATION NETWORK - ADIN (АУСТРАЛИЈСКА МРЕЖА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРОГАМА)

www.adin.com.au

ADIN омогућава лак приступ за више од 1200 професионално прегледаних вебсајтова и линкова за агенције које се баве проблемима дроге и алкохола — од малих регионалних група до националних организација.

DRUG ARM

1300 656 800

www.drugarm.com.au

DRUG ARM Australasia је невладина и непрофитна организација посвећена промовисању здравог начина живота без употребе противзаконитих дрога.

FAMILY DRUG SUPPORT (ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У КОЈИМА СЕ КОРИСТИ ДРОГА)

1300 368 186 (по цени локалног позива)

www.fds.org.au

Организација за оне који желе да помогну некоме кога воле. Организација запошљава волонтере који су лично доживели трауме због члана породице који има проблема са дрогом.

**BEACON FOUNDATION
(ФОНДАЦИЈА BEACON)**

www.beaconfoundation.net

Фондација Веасон је национална непрофитна организација која је себи поставила задатак да утиче на ставове и културу Аустралијанаца да би свака млада особа стекла независну вољу да постигне лични успех за своје добро и за добро своје друштвене заједнице.

**KIDSHelp LINE
(ТЕЛЕФОНСКА СЛУЖБА ЗА ПОМОЋ ДЕЦИ)**

1800 551 800 (бесплатан позив)

www.kidshelp.com.au

Национална служба за саветовање преко телефона и интернета за младе особе од 5 до 25 година старости. Услуге те службе су бесплатне, анонимне и потпуно поверљиве.

LIFELINE

13 11 14 (по цени локалног позива)

www.lifeline.org.au

Национална телефонска служба за саветовање која ради 24 сата на дан и која је ту да вам помогне у вези било ког проблема, био он мали или велик.

OXYGEN

www.oxygen.org.au

ОхуГен подстиче здрав начин живота и пружа интерактивне активности и информације о утицају дувана на младе.

REACH OUT

www.reachout.com

Сајт на интернету на коме можете да нађете информације о менталном здрављу и место на коме можете да се опустите. Пружите руку, научите нешто и крените даље.

**MOODGYM
(ВЕЖБАОНИЦА ЗА РАСПОЛОЖЕЊЕ)**

www.moodgym.anu.edu.au

MoodGym је иновативни, интерактивни интернет програм којем је циљ да спречи и смањи јачину симптома депресије. Програм је направљен за млађе особе, али је од помоћи људима свих старосних доба.

BEYONDBLUE

www.beyondblue.org.au

Национална иницијатива за сузбијање депресије. Циљ јој је да нам отвори очи за депресију широм Аустралије.

HEADSPACE

www.headspace.org.au

Headspace пружа подршку за одржање менталног и физичког здравља, информације и услуге младим особа и њиховим породицама широм Аустралије.

**NATIONAL RELAY SERVICE
(НАЦИОНАЛНА РЕЛЕЈНА СЛУЖБА)**

24-часовна служба за позиве преко телепринтера TTY/Voice **13 36 77**,
Говор и слушање
(Speak and Listen - SSR) **1300 555 727**

Национална релејна служба омогућава телефонски приступ широм Аустралије за особе које су глуве или имају оштећен слух или говорну ману.

Не заборавите да ако горње бројеве зовете са мобилног телефона, наплатиће вам се цена позива која важи за мобилне телефоне.